

УДК 658.155

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-06

Вовк О. М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки повітряного транспорту, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-1680-1959

e-mail: economy.nau@gmail.com

Ковальчук А. М., старший викладач кафедри економіки повітряного транспорту, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-9059-8303

e-mail: alenam9697@gmail.com

Комісаренко Я. І., здобувачка вищої освіти факультету економіки та бізнес-адміністрування, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-8396-3368

e-mail: yana.komisar22@ukr.net

Джулай А. В., здобувачка вищої освіти факультету економіки та бізнес-адміністрування, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-8812-108X

e-mail: adzhulay1@gmail.com

Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства

Анотація. У сучасних умовах розвитку економіки прибуток є однією з рушійних сил не лише конкретного підприємства, але й розвитку держави. У статті розкрито теоретичні підходи до визначень «прибуток» та «рентабельність». Визначено, що основною метою управлінських рішень на підприємстві є забезпечення прибутку та належного рівня рентабельності. Зазначено, що чинники, які можуть впливати на прибутковість, поділяються залежно від середовища підприємств на внутрішні та зовнішні. Охарактеризовано основні зовнішні та внутрішні детермінанти, що впливають на формування і розподіл прибутку та забезпечення рентабельності. Зауважено, що рівень рентабельності залежить не лише від розміру прибутку підприємства, але й від інших показників. Розглянуто основні показники рентабельності, їх економічна сутність та алгоритми розрахунків. Запропоновано резерви збільшення прибутку підприємства та шляхи підвищення її рентабельності відповідно до основних детермінант, які визначають управлінські рішення щодо розвитку підприємства.

Ключові слова: прибуток; рентабельність; управлінські рішення; підприємство; ефективність, детермінанти.

Vovk Olha, PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Air Transport Economics, National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Kovalchuk Alona, Senior Lecturer, Department of Air Transport Economics, National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Komisarenko Yana, Applicant for Higher Education Faculty of Economics and Business Administration Administration, National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Dzhulai Alevtyna, Applicant for Higher Education Faculty of Economics and Business Administration Administration, National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Profit and Profitability as Determinants of Enterprises Development

Abstract. Introduction. In the modern economy, profit is one of the driving forces not only of the enterprise but also of the development of the State. The main purpose of any domestic business is to make a profit and achieve profitability. Research into these determinants of management decision-making therefore remains relevant.

Purpose. The aim of the study is to characterize the role and conditions (determinants) of the formation and analysis of profits, to increase profitability from the point of view of the justification of management decisions for more effective implementation of strategic directions of activity and enterprise development.

Results. The article explores some theoretical approaches to the definitions of «profit» and «profitability». It has been determined that the main purpose of management decisions in an enterprise is to ensure profit and an appropriate level of profitability. It was noted that the factors that may affect profitability are divided according to the environment of the enterprise into internal and external factors. The main external and internal factors influencing profit distribution and profitability are

described. It has been observed that the level of profitability depends not only on the profits of the firm, but also on other indicators: the assets of the enterprise, equity, borrowed capital, the income of the enterprise, the amount of taxes paid, working capital. The main indicators of profitability, their economic essence, calculation methods and optimum value were investigated. Proposed reserves for increasing the profit of the enterprise and ways to increase its profitability, which are formed by the authors according to the main determinants of the management decisions for the development of the enterprise.

Conclusions. *So modern economic science determines that profit and profitability are both the goal and the result of management decisions. The two categories are intrinsically linked and interdependent. It has been determined that the profit margin reserves should be based on an evaluation of the proposed indicators, since a comprehensive analysis of the proposed coefficients reveals the basic conditions for profit creation and the determinants of further development. For example, the authors propose a scheme to justify decisions on further development of the enterprise depending on the determinants of the level of profitability and profit. The increase in profitability reserves depends on the chosen business strategy. Thus, domestic enterprises should be guided not only by the availability of tools to generate profits, but above all by an optimal level of profitability, which will enable them to achieve long-term sustainable development, will make it resistant to crisis and bankruptcy and promote development of «social enterprise» in the country.*

Keywords: *profit; profitability; management decisions; enterprise; efficiency, determinants.*

JEL Classification: *L21; G32; M11; M20.*

Постановка проблеми. Основною метою діяльності будь-якого комерційного вітчизняного підприємства є отримання прибутку, а прийняття управлінських рішень мають ґрунтуватися виключно на забезпеченні рентабельності та досягнення зазначеної мети. Прибуток є основою самофінансування діяльності підприємства, головним фактором його сталого розвитку, а рентабельність показує, чи є доцільним провадження тієї чи іншої діяльності на підприємстві. Саме тому дослідження прибутку та рентабельності як детермінант прийняття управлінських рішень на підприємстві залишається актуальним у сучасних умовах функціонування економічних систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній економічній науці досить багато вчених здійснюють дослідження, які стосуються прибутку, його формування та розподілу, серед них: І. Бланк, Ю. Гайбура, Л. Загнітко, І. Єпіфанова, В. Гуменюк, П. Каминський, С. Николишин, С. Тульчинська, І. Бершадська, Т. Беслей, М. Гхатак. Визначення прибутку як економічної категорії у правовому аспекті представлено у Господарському та Податковому кодексах, Законі України «Про підприємництво». Дослідження рентабельності як основної характеристики діяльності підприємства у своїх працях здійснювали такі вчені: О. Шляга, Л. Шипуля, К. Чигріна, М. Лищенко, Ю. Гайбура, Л. Загнітко, І. Бержанір, Н. Гвоздей та Ю. Улянич. Проте дослідження категорій «прибуток» та «рентабельність» потребує уточнення відповідно до нових економічних викликів.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є характеристика ролі та умов (детермінант) формування й аналізу прибутку, нарощування рентабельності з позиції обґрунтування управлінських рішень щодо підвищення ефективності реалізації стратегічних напрямів діяльності та розвитку підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основним показником позитивного результату діяльності підприємства, його ефективності та

наявності якісного управління, є прибуток. Для забезпечення функціонування фірми керівники та менеджери мають приймати рішення, що у кінцевому результаті повинні приносити прибутки. Проте не завжди наявність прибутку означає, що те чи інше рішення є ефективним. Одним із показників ефективності та доцільності цих рішень є рентабельність. Розглянемо теоретичні підходи щодо цих категорій.

У сучасній науковій думці існує багато поглядів на категорію прибутку підприємства. У табл. 1 систематизовані деякі з них.

Отже, І. Бланк визначив прибуток як чистий дохід підприємства та дав наступні характеристики прибутку у ринковій економіці [1]:

- прибуток – основна ціль підприємницької діяльності;
- це база економічного розвитку держави;
- критерій ефективності конкретної господарської діяльності;
- основне внутрішнє джерело формування фінансових ресурсів, що забезпечують розвиток підприємства;
- головне джерело збільшення ринкової вартості підприємства;
- важливий засіб задоволення соціальних потреб суспільства;
- основний захисний механізм від загрози банкрутства підприємства.

Вчені Ю. Гайбура та Л. Загнітко [2] наголосили, що прибуток є обов'язковою умовою розширеного відтворення та функціонування підприємств, основою забезпечення їх конкурентоспроможності на ринку. Економісти І. Єпіфанова та В. Гуменюк [3] також досліджують прибуток як різницю між валовими доходами та витратами, проте окреслюють, що отримання прибутку є наслідком ризикової та суспільно-корисної діяльності підприємства. Николишин С. [5] розглядає прибуток не лише як основу функціонування окремого підприємства, але і як базу економічного розвитку держави в цілому.

Таблиця 1 Теоретичні підходи до визначення поняття «прибуток»

Автори	Сутність поняття
Бланк І. [1]	Прибуток – це чистий дохід підприємця на вкладений капітал (у грошовій формі), що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, являє собою різницю між сукупними доходами та сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності
Гайбура Ю., Загнітко Л. [2]	Прибуток є однією з найважливіших економічних категорій, основною та обов'язковою умовою розширеного відтворення та функціонування підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності на ринку
Єпіфанова І., Гуменюк В. [3]	Прибуток – це кінцевий результат діяльності суб'єкта господарської діяльності, який визначається, як різниця між валовим доходом і валовими витратами, отриманими впродовж здійснюваної ризикової та суспільно-корисної діяльності
Каминський П. [4]	Прибуток підприємства в загальному розумінні являє собою частину вартості прибуткового продукту, створеного працею, і є складовою частиною доходу підприємства
Николишин С. [5]	Прибуток підприємства виступає не лише як основа функціонування окремого підприємства, але і як база економічного розвитку держави в цілому. Прибуток є не лише стимулом господарської діяльності підприємств, а й основним джерелом розвитку їхньої діяльності
Тульчинська С., Бершадська І. [6]	Прибуток – це одна з головних рушійних сил ринкової економіки, мотивом діяльності підприємця і має опосередкований вплив на добробут персоналу господарюючого суб'єкту
Шляга О. Шипуля Л. [7]	Прибуток є тим самим показником, який характеризує успішність і ефективність діяльності будь-якого підприємства

Джерело: сформовано авторами за на основі [1-7]

Оскільки підприємства функціонують у середовищі та умовах, які їм створює держава, то доцільно дослідити визначення прибутку у нормативно-правовій базі України. У законодавстві України поняття прибутку визначено у статті 142 Господарського кодексу, де зазначено, що «прибуток (доход) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань» [8]. Дане визначення дає нам поняття не лише фінансової сутності прибутку, але і його розрахунку як різниці між доходами та витратами. Крім того, прибуток має часову сутність та розраховується за певний період.

У Податковому кодексі (стаття 134) зазначено, що «прибуток визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Податкового кодексу» [9].

У Законі України «Про підприємництво» зазначено, що підприємництво здійснюється з метою отримання прибутку (стаття 1), а одним із принципів підприємницької діяльності є «вільне розпорядження прибутком, що залишається після внесення платежів, установлених законодавством» [10]. Тобто прибуток є власністю фірми чи підприємця, які він може спрямувати на визначені особисті цілі.

Вчені-економісти та законодавство України у визначенні сутності прибутку роблять акценти на те, що він є результатом діяльності підприємства, визначається шляхом співвідношення доходів і витрат

та є основою економічного розвитку фірми та держави. При прийнятті важливих економічних рішень необхідно враховувати сучасні тенденції економічної науки. Так, Т. Беслей та М. Г'хатак [11] стверджують, що комерційні підприємства ставлять «жорстку місію» – максимізувати прибуток, а прийняття рішень у таких умовах націлені лише на прибуток. Орієнтація виключно на прибуток може призвести до ситуації, коли підприємство не може зреагувати на зміни, які мають соціальне значення. Тому Т. Беслей та М. Г'хатак пропонують поєднувати «про-ціль із метою», забезпечуючи правильний баланс між про-соціальною поведінкою та ефективністю підприємства. Ці гібридні форми організації часто називають «соціальними підприємствами» [11].

Розглянувши підходи вчених-економістів та законодавче визначення сутності категорії «прибуток», можемо запропонувати наступне визначення: прибуток – це результат діяльності підприємства, що визначається шляхом порівняння сукупних доходів та витрат, є основою економічного та соціального розвитку фірми та держави.

Оскільки прибуток є кількісним показником діяльності підприємства, то для ефективного управлінського рішення необхідно враховувати рівень і динамку змін рентабельності всього підприємства та окремих сфер його функціонування. Розглянемо деякі підходи до визначення сутності рентабельності. Дослідники О. Шляга та Л. Шипуля розглядають прибуток і рентабельність як основні якісні показники, що відображають економічну ефективність підприємства, його фінансовий стан, успіхи та можливості у виконанні розробленої програми економічного та соціального розвитку. Рентабельність і прибуток тісно пов'язані між собою. Зростання рентабельності об'єктивно свідчить про збільшення

одержуваного прибутку. Іншими словами, при зростанні прибутку створюються умови для збільшення рентабельності [7]. Автори розглядають поняття прибутку та рентабельності невід'ємно один від одного та вказують на їх взаємозалежність. Проте К. Чигріна зазначає, що «показники рентабельності повніше, ніж прибуток, характеризують остаточні результати господарювання, тому що їх величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами» [12]. Бержанір І., Н. Гвоздей та Ю. Улянич розглядають рентабельність як індикатор, який характеризує ефективність фінансово-економічного механізму й прибутковість діяльності підприємства в умовах жорсткої ринкової конкуренції та світової економічної кризи. Автори зазначають, що рентабельність відображає адекватність системи управління та доцільність заходів у процесі функціонування виробничо-торговельного підприємства.

Аналіз рентабельності полягає у дослідженні рівнів та динаміки фінансових коефіцієнтів рентабельності, що є відносними показниками фінансових результатів діяльності підприємства [13]. Таке визначення акцентує увагу саме на тому, що умовою належного рівня рентабельності та ефективності підприємства є налагодженість системи управління та прийняття рішень. Вчені Ю. Гайбура та Л. Загнітко визначають, що прибутковість (рентабельність) підприємств є ключовим показником, який одночасно відображає результати фінансово-господарської діяльності й забезпечує ідентифікацію напрямів та резервів її підвищення [2]. Дане визначення характеризує рентабельність як можливість забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємства, наголошує про можливість її зростання. Лишенко М. розглядає рентабельність як «показник, що відображає ефективність роботи підприємства, що націлене на отримання максимального прибутку у короткостроковій перспективі та який вказує на якість управлінських рішень, що стосуються фінансової, операційної та інвестиційної діяльності підприємства» [14, с. 181]. Автор також вказує нам на те, що якість управлінських рішень впливає на показники рентабельності.

Отже, рентабельність – це комплексний відносний показник, який характеризує фінансово-економічну ефективність діяльності підприємства з точки зору отримання прибутку, відображає ефективність вкладеного капіталу або спожитих ресурсів. Рентабельність свідчить про якість управління фірмою. Оптимальний рівень рентабельності має забезпечити підприємству сталий розвиток та процвітання.

На формування, використання прибутку та нарощування рентабельності підприємства впливають низка факторів різного характеру. Оскільки підприємство здійснює свою діяльність у внутрішньому та зовнішньому середовищі, то фактори також можна розділити за ознакою середовища.

Зовнішні чинники охоплюють поведінку на ринку та конкуренцію, регулювання державою (її політика та нормативно-правова база) та природні умови, інфляцію та діяльність профспілок, ціни на транспорт, енергію, поведінка постачальників і споживачів та інші.

Внутрішні фактори поділяються на основні та неосновні. До основних належать: обсяг продажу продукції; товарна структура продукції; організація руху товару; організація процесу продажу товарів; чисельність та склад працівників; форми та системи економічного стимулювання праці працівників; продуктивність праці працівників підприємства; впровадження заходів енергоощадження; фондо-озброєність та технічна озброєність праці працівників; стан матеріально-технічної бази підприємства; суми випланих податків, фондоддача; склад та структура оборотних коштів; вживаний порядок ціноутворення; організація роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості; економія; ділова репутація [3]. Вплив деяких внутрішніх факторів можливо оцінити за допомогою показників рентабельності. Показники рентабельності характеризують ефективність використання активів, які впливають на формування прибутку підприємства. Тому вони є обов'язковими елементами при дослідженні підприємства [14].

Розрахунок рентабельності ґрунтується на показниках прибутку. Для цього можуть використати різні види прибутку: чистий прибуток, валовий прибуток, прибуток за видами діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної та інших видів діяльності), прибуток від реалізації продукції чи прибуток до оподаткування. Оскільки рентабельність є відносним показником, то прибуток зіставляють з авансовою вартістю, яка може використовуватись у різних варіаціях (позиковий капітал, власний капітал, основний капітал, оборотний капітал чи весь капітал підприємства).

Зазвичай показники рентабельності поєднують у декілька груп, які:

- базуються на витратному підході;
- розкривають прибутковість продажів;
- засновані на ресурсному підході [14].

У сучасній світовій та вітчизняній економічній науці використовується багато показників рентабельності, які з різних сторін характеризують прибутковість діяльності підприємств (таблиця 2).

Розрахунок показників надасть можливість менеджменту підприємства визначити оптимальний рівень рентабельності. Рентабельність у довгостроковій перспективі дозволить підприємству, яке зуміє її досягнути, бути гнучким до викликів у короткостроковому періоді. Оптимальний рівень рентабельності спочатку дозволить підприємству сформувати резерви, а згодом буде свідчити не лише про наявність прибутку, але й про можливість його використання в перспективі.

Таблиця 2 Показники оцінки рентабельності підприємства

Назва показника	Алгоритм розрахунку	Оптимальне значення	Економічна суть
Рентабельність продаж	Відношення прибутку від операційної діяльності до виручки від реалізації	Більше 0,2; має тенденцію до збільшення	Показує частку операційної діяльності у виручці від реалізації
Рентабельність операційної діяльності	Відношення прибутку від операційної діяльності до повної собівартості	Більше 0,2; має тенденцію до збільшення	Показує роль операційної діяльності у собівартості виробленої продукції
Рентабельність діяльності	Відношення чистого прибутку до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції	Більше 0,2; має тенденцію до збільшення	Показує наявність можливостей підприємства до відтворення та розширення виробництва і характеризує прибутковість діяльності підприємства
Рентабельність діяльності до оподаткування	Відношення прибутку від усіх видів діяльності до оподаткування до повної собівартості	Більше 0,2; має тенденцію до збільшення	Показує частку прибутку до оподаткування у собівартості виробленої продукції, характеризує вплив оподаткування на прибутковість фірми
Рентабельність капіталу	Відношення прибутку від усіх видів діяльності до оподаткування до вартості активів	Більше 0,2; має тенденцію до збільшення	Характеризує ефективність сформованих активів
Рентабельність власного капіталу	Відношення чистого прибутку до власного капіталу	Більше 0,2; має тенденцію до збільшення	Показує частку чистого прибутку у власному капіталі та характеризує ефективність вкладення коштів у підприємство
Рентабельність активів	Відношення чистого прибутку до активів підприємства	Більше 0,2; має тенденцію до збільшення	Показує обсяг чистого прибутку на одну гривню активів та характеризує ефективність використання активів

Джерело: сформовано авторами на основі [13, 14]

Нині у світовій і вітчизняній економіці активізуються кризові процеси. Підприємствам для забезпечення належного рівня економічного відтворення необхідно шукати способи та резерви збільшення прибутків та підвищення рентабельності. Резервами збільшення прибутку підприємства є [4]:

- диверсифікація виробництва;
- збільшення випуску продукції;
- зниження собівартості продукції шляхом раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей та площ, праці та робочого час;
- поліпшення якості продукції;
- продаж зайвого устаткування та іншого майна або здача його в оренду;
- розширення асортименту;
- розширення ринку продажу.

Шляхи підвищення рівня рентабельності пов'язані з реалізацією управлінських рішень щодо:

- вкладання прибутку у розвиток інвестиційної, фінансової та іншої неосновної діяльності підприємства;
- зниження втрат від браку;
- зниження собівартості продукції;
- підвищення продуктивності праці;

– скорочення адміністративно-управлінського персоналу;

- скорочення невиробничих витрат;
- скорочення ризиків неплатоспроможності;
- удосконалення управління активами [4].

Проекти резервів підвищення рівня рентабельності можна формувати на кожному підприємстві окремо, однак їх генерування доцільно робити після оцінки основних показників рентабельності. Підвищення рівня рентабельності залежить від умов і напрямів стратегічного управління, а її реалізація може стати одним із тактичних інструментів у розвитку підприємства. За нинішніх умов господарювання оптимальний рівень рентабельності має бути основною детермінантою у прийнятті управлінських рішень на підприємстві. Зауважимо, що у нинішніх умовах розвитку кризових явищ в економіці, прибуток та рентабельність потребують пошуків нових резервів зростання. Тому запропоновано систему прийняття управлінських рішень щодо напрямів функціонування й розвитку на основі основних детермінант нарощування рентабельності (рис.1).

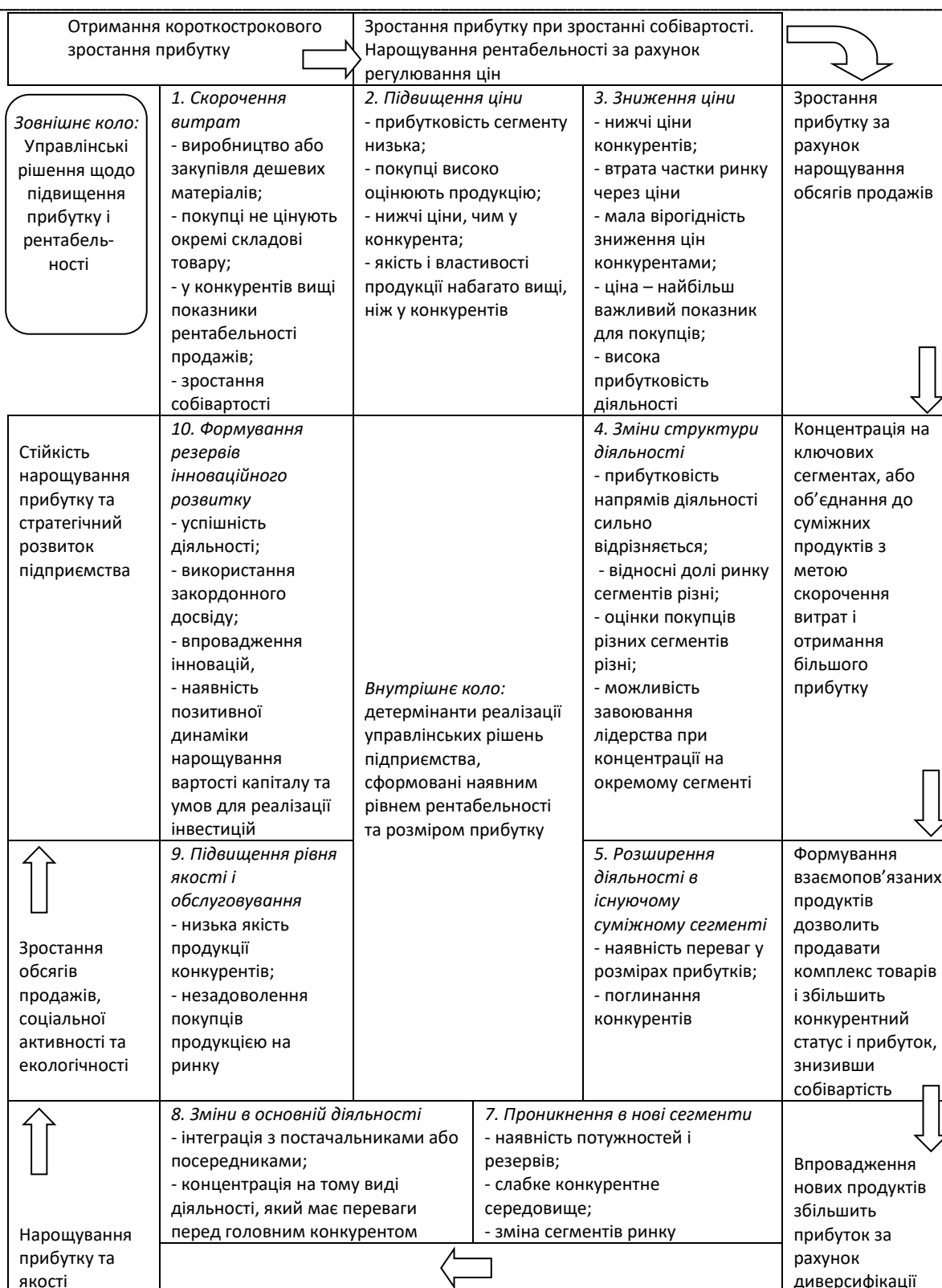

Рисунок 1 – Детермінанти прийняття рішень щодо активізації резервів нарощування прибутку та рентабельності підприємства

Джерело: сформовано авторами

Внутрішнє коло описує наявні детермінанти, що визначають напрями розвитку підприємства, а зовнішнє – множину та варіативність рішень. Отже, залежно від аналізу умов формування прибутків та

нарощування рівня рентабельності запропоновано схему обґрунтування управлінських рішень і показано взаємозв'язок.

Висновки. Отже, сучасна економічна наука визначає, що прибуток та рентабельність є водночас метою та наслідком управлінських рішень. За своєю сутністю ці дві категорії пов'язані та залежні між собою. Необхідно зауважити, що отримання прибутку завжди було основною метою діяльності фірми, а отже й управлінські рішення спираються, у першу чергу, на перспективи отримання прибутку.

Визначено, що резерви зростання рівня рентабельності повинні ґрунтуватися на проведеній оцінці запропонованих показників, оскільки комплексний аналіз за запропонованими коефіцієнтами дозволяє виявити основні умови формування прибутку та детермінанти подальшого

розвитку. Так, запропоновано схему обґрунтування рішень щодо подальшого розвитку підприємства залежно від детермінант формування рівня рентабельності й обсягів прибутку. Активізація резервів підвищення рентабельності залежать від обраної стратегії діяльності підприємства.

Таким чином, у своїй діяльності вітчизняні підприємства мають керуватися не лише доступністю інструментарію отримання прибутку, а в першу чергу забезпеченням оптимально рівня рентабельності, який дозволить їм забезпечувати стійкий розвиток у довгостроковому періоді, зробить його стійким до кризових явищ і банкрутства та сприятиме розвитку «соціального підприємства» в країні.

Література:

1. Бланк И. О. Управление прибылью. Киев : Ника-Центр, 2007. – 768 с.
2. Гайбура Ю. А., Загнітко Л. А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент.* 2017. №24 (2). С. 99-104.
3. Єпіфанова І. Ю., Гумениук В. С. Фактори зростання прибутку підприємства. *Молодий вчений.* 2016. №7 (34). С. 46-49.
4. Каминський П. Д. Прибуток та рентабельність як показники ефективності діяльності підприємства. *Вісник Донецького університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.* 2016. №1.64. С.160-167.
5. Николишин С. Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. *Молодий вчений.* 2017. №2 (42). С.299-303
6. Бершадська І. І., Тульчинська С. О. Методи управління прибутком підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва.* 2017. №20. С.181-188.
7. Шляга О. В., Шипуля Л. І. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії.* 2014. №8. С. 75-81.
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 28.04.2020).
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/sp:wide-> (дата звернення 28.04.2020).
10. Про підприємництво: закон України від 07.02.1991 № 698-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12> (дата звернення 28.04.2020).
11. Besley T., & Ghatak M. Profit with Purpose? A Theory of Social Enterprise. *American Economic Journal: Economic Policy.* 2017. №9(3), p.19-58. DOI: 10.1257/pol.20150495.
12. Чигріна К. О. Рентабельність підприємства та шляхи її підвищення. *Міжнародний науковий журнал Науковий огляд.* 2015. №2. 12.
13. Бержаніт І. А., Гвоздей Н. І., Улянич Ю. В. Рентабельність як основний показник оцінки діяльності підприємства. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва.* 2015. № 1 (2). С. 58-62.
14. Лищенко М. О. Аналітичний інструментарій визначення основних показників рентабельності. *Економічна аналітика: сучасні тенденції та прогностичні можливості. Збірник матеріалів МНПК, Київ: КНЕУ, 2019. С. 181-183.*

References:

1. Blank, I. O. (2007). Upravlenye prybylyju. K.: Nyka-Centr 768 [in Russian].
2. Haibura, Yu. A. & Zahnitko, L. A. (2017). The enterprise profitability: the concept, factors, reserves. *Naukovyj visnyk Mizhnarodnogho humanitarnogho universytetu. Serija: Ekonomika i menedzhment*, 24 (2), 99-104 [in Ukrainian].
3. Yepifanova, I. Yu. & Humeniuk, V. S. (2016). Factors of increase enterprise profit. *Molodyj vchenyj*, 7 (34), 46-49 [in Ukrainian].
4. Kamynskiy, P. D. (2016). Profit and profitability as indicators of enterprise activities efficiency. *Visnyk Doneckjogho universytetu ekonomiky i torghivli imeni Mykhajla Tughan-Baranovskogho*, 1.64, 160-167 [in Ukrainian].
5. Nykolyshyn, S. Y. Profit enterprise and features of his management (2017). *Molodyj vchenyj*, 2(42), 299-303 [in Ukrainian].
6. Bershadaska, I. I. & Tulchinska, S. O. (2017). Methods of the company's profit management. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpryemnyctvo*, 20, 181-188 [in Ukrainian].
7. Shljagha, O. V. & Shypulja, L. I. (2014). Profit and profitability as indicators of production efficiency. *Ekonomichnyj visnyk Zaporizkoji derzhavnoji inzhenernoji akademiji*, 8, 75-81 [in Ukrainian].
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2003). Commercial Code Ukraine. (Order No. 436-IV, January 16). Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 28.04.2020). [in Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2010). Tax Code of Ukraine (Order No. 2755-VI, December 2). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/sp:wide-> [in Ukrainian].
10. Verkhovna Rada of Ukraine (1991). About entrepreneurship: (Order No. 698-XII, February 7th). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12> [in Ukrainian].
11. Besley, T. & Ghatak, M. (2017). Profit with Purpose? A Theory of Social Enterprise. *American Economic Journal: Economic Policy*, 9 (3), 19-58. doi: 10.1257/pol.20150495.

12. Chyhrina, K. O. (2015) The profitability of the enterprise and ways to improve. *Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal Naukovyj oghljad*, 2.12 [in Ukrainian].
 13. Berzhanir, I., Gvozdei, N. & Ulyanych, Y. (2015). Profitability as the main index of enterprise activity evaluation. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryjemnytva*, 1 (2), 58-62. [in Ukrainian].
 14. Lyshenko, M. O. (2019). Analytical toolkit for determining the main indicators of profitability. *Zbirnyk materialiv mizhnarodnoji naukovo-praktychnoji konferenciji* [Collection of materials of the international scientific-practical conference] *Ekonomichna analityka: suchasni tendenciji ta progностychni mozhyvosti. Zbirnyk materialiv* [Economic analytics: current trends and forecasting opportunities]. Kyiv: KNEU, 181-183 [in Ukrainian].
-

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License